

Gevolgen van seksueel misbruik Academische Werkplaats Kindermishandeling

Wat is het?

Een onderzoek naar de gevolgen van seksueel misbruik voor (1) kinderen en hun ouders en (2) volwassenen die in hun jeugd (seksueel) mishandeld zijn, met bijzondere aandacht voor sociale en psychologische factoren die deze gevolgen kunnen verklaren en/of kunnen verminderen.

Aanleiding

Kinderen kunnen als gevolg van seksueel misbruik bijvoorbeeld post-traumatische stressklachten ontwikkelen, vaker angstig, teruggetrokken of somber zijn en meer agressief dan wel ongehoorzaam gedrag vertonen. Deze problemen kunnen tot op hoge – volwassen – leeftijd een rol blijven spelen. De gevolgen van seksueel misbruik zijn echter niet voor iedereen even ernstig. Daarom is onderzocht wat de impact is van seksueel misbruik op kinderen en hun ouders en welke rol sociale relaties daarbij spelen.

Het onderzoek

- 1 In het onderzoek werden de verzamelde gegevens over de rol en de gevolgen van geheimhouding van seksueel misbruik (n = 63) vergeleken met die van een controlegroep met kinderen (n = 48) die geen seksueel misbruik heeft meegemaakt. Zowel moeders als kinderen hebben vragenlijsten ingevuld.
- 2 De rol van seksueel misbruik voor de communicatie tussen ouders en kinderen is onderzocht door dialogen tussen 30 moeders en seksueel misbruikte kinderen over emotionele gebeurtenissen te observeren. Ook hier werd vergeleken met een controlegroep (n = 30) waarbij geen sprake was van seksueel misbruik.
- 3 Aan 72 moeders is met behulp van vragenlijsten gevraagd hoe zij reageerden op de onthulling van misbruik van hun kinderen. Daarbij is gekeken of de mate van walging die zij ervaren een kwetsbaarheidsfactor is voor het ontwikkelen van posttraumatische stress bij de moeders.
- 4 De samenhang tussen depressie op latere leeftijd en kindermishandeling is in kaart gebracht door 124 vrouwen te bevragen die in hun jeugd in een justitiële jeugdinrichting hebben gezeten.

Resultaten

Het onderzoek bevestigt dat seksueel misbruik negatieve gevolgen heeft voor de psychische gezondheid van kinderen en hun moeders en voor de kwaliteit van de moeder-kind relatie:

- 1 Moeders van kinderen die seksueel waren misbruikt, vonden dat hun kind niet alleen zaken gerelateerd aan het misbruik, maar ook veel overige zaken voor hen geheim hield. Uit de antwoorden van de kinderen zelf bleek dit echter niet. Echter, kinderen van moeders die meer geheimhouding door hun kind rapporteerden, hadden vaker psychische klachten. Het verminderen van geheimhouding kan daarom een belangrijk aandachtspunt zijn in de behandeling.
- 2 In totaal 87% van de moeder-kind paren in de seksueel misbruik groep, spreken op een onveilige manier over emotionele gebeurtenissen. In de controlegroep was dit percentage veel lager: 43%. Het merendeel van de dialogen in de seksueel misbruik groep was kort en oppervlakkig, waarbij het kind minder werd aangemoedigd om te praten over gevoelens. Een derde van de dialogen werd gekenmerkt door vijandigheid, onopgeloste negatieve emoties en extreme, negatieve thema's.
- 3 Ruim een derde van de moeders met misbruikte kinderen had ernstige posttraumatische stressklachten. Moeders die heviger walgen van het seksuele misbruik, hadden meer posttraumatische stressklachten. Dit gold vooral voor moeders van kinderen die door iemand van buiten de familie waren misbruikt.

- 4 Het overgrote deel (85,5%) van vrouwen die als kind in een justitiële jeugdinrichting hebben gezeten blijkt op een of andere wijze mishandeld te zijn. Deze vrouwen hebben als volwassene meer depressieve klachten dan andere vrouwen. Echter, als zij een baan en/of een goede relatie hebben, zijn de depressieve klachten vaak milder van aard.

Toepassing en toekomst

Opleidingen

Artikelen zijn bij een aantal opleidingen, waaronder de bachelor opleiding pedagogiek aan de VU, onderdeel van de verplichte literatuur. In de meldcodetrainingen van het LOCK, de training diagnostiek bij vermoedens van seksueel misbruik en de HORIZON training seksueel misbruik, wordt eveneens aandacht besteed aan de effecten van seksueel misbruik op kinderen.

Projectgegevens

Titel The impact of child sexual abuse on children and their families
Uitvoering door Academische Werkplaats Kindermishandeling

Contactgegevens

Clasien de Schipper
j.c.de.schipper@vu.nl

Catrin Finkenauer
c.finkenauer@uu.nl

Ivanka van Delft
i.van.delft@vu.nl

augustus 2017

Producten en publicaties

- www.hetlock.nl/over-het-lock/awk
- Proefschrift Ivanka van Delft 'The role of mother-child emotion dialogues, secrecy, disgust sensitivity, and social connectedness.' Online beschikbaar via [VU-DARE](#)
- Lekenpraatje verdediging proefschrift te zien via [Youtube](#)
- Artikel in [Journal of Traumatic Stress](#)
- Artikel in [Child Abuse & Neglect](#)
- Van Delft, I. (2016). Seksueel misbruik: Gevolgen voor kinderen en hun ouders. *Counselling Magazine*